

LAKIASIAINTOIMISTO JURIDISK BYRÅ
FINNLAW TIMO ANTTI RIISSANEN

LICENSED LEGAL COUNSEL REFERRED TO IN ACT 715/2011 MAY SERVE AS ATTORNEY OR COUNSEL AT COURTS

Vastaanottaja

Helsingin hovioikeus

Lausuman antaja

Auktorisoidut Lakimiehet -Auktoriserade Jurister -Authorized Attorneys at Law ry
asiamiehenään varatuomari Timo Riissanen, tar@finnlaw.com, puh 0400 574360

Vastapuoli

Suomen Asianajajaliitto,
asiamiehenään AA Panu Siitonen, panu.siitonen@hannessnellman.com, puh 050 547 1377

Asia

Lausuma asiassa S 17/710

Viite

Hovioikeus on varannut tilaisuuden lausuman antamiseen markkinaoikeuden ratkaisusta
MAO:217/18 viimeistään 2.5.2018. Ratkaisu on liitteenä.

Lausuma

Asianajajaliiton vaatimuksesta markkinaoikeus on päättänyt palauttaa sanat auktorisoitu lakimies ja auktorisoitu lakiasiaintoyimisto sisältävän tavaramerkin rekisteröinnin patenti- ja rekisterihallitukseen kumottavaksi, koska tavaramerkki ei olisi luokassa 45 erottamiskykyinen ja koska tavaramerkki olisi harhaanjohtava palveluiden laadun ja niitä tarjoavan tahon ammatillisten ominaisuuksien suhteen.

Yhdistyksemme katsoo – toisin kuin vastapuoli ja markkinaoikeus, että tavaramerkki on erottelukykyinen eikä se ole harhaanjohtava. Yhdistyksemme vaatii tavaramerkkiasialle valituslupaa Korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Auktorisointia ja englanniksi oikeudenkäyntiavustajaa ja -asiamiestä tarkoittavat sanat on Asianajajaliitto tahtonut kieltää yhdistyksemme nimestä, koska sanat voisivat Asianajajaliiton mukaan erehdyttää kuluttajia luulemaan, että jäsentemme antamat palvelut olisivat laadukkaampia kuin Asianajajaliiton jäsenten tarjoamat palvelut. Tämä on mielestämme tahallinen väärinymmärrys kilpailun torjumiseksi ja Asianajajaliiton jäsenten tulojen turvaamiseksi eikä kuluttajien suojaamiseksi.

Auktorisointi

Auktorisointi on nimikkeenä käytössä monella toimialalla riippumatta siitä onko jokin viranomaisen antanut hyväksyntää juuri tuon nimityksen käyttämiseen. Tästä esimerkkeinä ovat muun muassa yhdistystaustaiset Auktorisoidut tilitoimistot (Suomen Taloushallintoliitto ry), Auktorisoidut kiinteistöarvioitsijat (Keskuskauppakamari, aatteellinen yhdistys ja Kiinteistöjen kuntoarvioinnin auktorisointiyhdistys ry) sekä Auktorisoidut isännöitsijät (Isännöinnin Auktorisointi ISA ry).

On myös toimialoja, joilla palveluita tarjoava taho yksilöidään auktorisoiduksi lainsäädännössä. Tästä on esimerkkinä laki auktorisoiduista kääntäjistä (1231/2007, HE 39/2007). Sanalla auktorisointi viitataan hallituksen esityksessä ja uudistetussa laissa viranomaisen hyväksymiseen. Melko tuore on myös laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä (22/2014).

Muitakin esimerkkejä on helppo löytää. Tyhjentävää luetteloa on vaikea muodostaa.

Auktorisointi lakimieheksi

Lakimiehen nimikkeen käyttämiseen vaaditaan oikeudellinen loppututkinto. Tutkintosuorituksia hyväksyvät yliopistot. Tutkinnoista säädetään ja määrätäänⁱ. Tässä mielessä myös lakimiehen nimikkeen käyttäminen edellyttää toimieliimen hyväksyntää eli auktorisointia. Lakimiesnimikkeen käyttö on kielletty henkilöiltä, joilla tutkintoa ei ole. Markkinaoikeuden ja Asianajajaliiton vastakkainen kanta on virheellinenⁱⁱ.

Lupa oikeudenkäyntiavustajan ja -asiamiehen tehtäväänⁱⁱⁱ

Viranomaisen lupaa ei ole aikaisemmin vaadittu oikeudenkäyntiavustajan ja -asiamiehen palveluiden tarjoamiseen. Vuoteen 2002 saakka niissä tehtävissä on saanut toimia ilman oikeudellista loppututkintoa. Sitä on pidetty epäkohtana. Tutkinnon edellyttämisen jälkeen pidettiin epäkohtana sitä, että Asianajajaliitosta nuhtein erotetut lakimiehet saattoivat jatkaa asiamiehinä ja avustajina kunhan eivät käyttäneet itsestään nimitystä Asianajaja. Tämä mahdollisuus poistui vuoden 2011 uudistuksen myötä. Henkilö, joka nuhteiden vuoksi on menettänyt oikeutensa toimia Asianajajana ei voi saada lupaa oikeudenkäyntiavustajan tehtäviin.

Oikeudenkäyntiavustajan ja -asiamiehen on yleisissä tuomioistuimissa nykyisin oltava Asianajajaliiton jäsen tai julkinen oikeusavustaja taikka lakimies, jolla on oikeudenkäyntiavustajalautakunnan siihen antama lupa eli auktorisointi. Työnantajan asioissa ja eräissä yksinkertaisissa asioissa lupaa ei vaadita.

Luvan saamiseen vaaditaan lakimiehen tutkinto, perehtyneisyys oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävään sekä rehellisyys. Lupaa ei anneta, jos henkilö on tehtävään ilmeisen sopimaton, konkurssissa tai hänen toimintakelpoisuuttaan on rajoitettu.

Perehtyneisyys voidaan osoittaa työkokemuksella tai Asianajajatutkinnon suorittamisella.

Lain 8 §:ssä säädetään luvan saaneen lakimiehen velvollisuuksista. Sääntelyn tarkoituksena on yhdenmukaistaa asianajoa ammatikseen harjoittaville henkilöille asetettuja vaatimuksia ja valvontaa kuluttajien suojaamiseksi.

LAKIASIAINTOIMISTO JURIDISK BYRÅ
FINNLAW TIMO ANTTI RIISSANEN

LICENSED LEGAL COUNSEL REFERRED TO IN ACT 715/2011 MAY SERVE AS ATTORNEY OR COUNSEL AT COURTS

Olennaista eroa asianajajien tarjoamien palveluiden ja muiden lakimiesten tarjoamien palveluiden välillä ei ole havaittu^{iv}. Tunnettu tosiasia on, että useilla asianajajaliittoon kuulumattomilla lakimiehillä on oikeudellista erikoisasiantuntemusta, joka voi olla parempaa kuin Asianajajaliittoon kuuluvalla lakimiehellä.

Asianajaja vs Auktorisoitu lakimies

Asianajajan ammattinimike on lailla suojattu. Sitä ei saa käyttää vaikka hoitaisikin asianajoa sekä oikeudellisten palveluiden antamista ammatikseen. Kun suojasta säädettiin, esitettiin että muut eivät saisi käyttää toimistostaan myöskään nimitystä lakiasiaintoimisto, koska sekin antaisi esityksen laatijan mielestä erheellisesti ymmärtää, että kyseessä olisi Asianajajan toimisto. Valiokuntakäsittelyssä tämä näkemys torjuttiin, koska sen arvioitiin rajoittavan liittoon kuulumattomien lakimiesten ammatinharjoittamista kohtuuttomasti^v. Lakiasiaintoimistoksi ei kuitenkaan saa kutsua toimistoa, jossa ei työskentele lakimiehiä, eli tuomarin virkaan vaadittavat opinnäytteet antaneita henkilöitä.

Auktorisoitu lakiasiaintoimisto

Auktorisointi ei yhdistyksemme nimessä eikä myöskään tavaramerkissämme johda ketään harhaan toisin kuin Asianajajaliitto ja markkinaoikeus ovat arvioineet. Sitä eivät tee myöskään sanat lakimies tai lakiasiaintoimisto. Kun yksi luvan saanut lakimies avaa toimiston, niin sitä voi hyvällä syyllä kutsua samalla auktorisoiduksi lakiasiaintoimistoksi. Yhdistyksemme on tahtonut rekisteröidä tavaramerkin voidakseen määrätä sen käytöstä. Lyhenteet AL ja ALT on tahdottu rekisteröidä tavaramerkkiin helpottamaan ammatinharjoittajien tunnistamista. Asianajaja lyhennetään yleisesti AA. Me olemme ottaneet käyttöön lyhenteen AL sekä toimistoissamme lyhenteen ALT.

Lakimies lienee Asianajajienkin mukaan jotakin vähemmän kuin Asianajaja. Lainsäädännön antama nimikesuoja on ollut voimassa kymmeniä vuosia, joten Asianajajat on helppo tunnistaa – niin tuomareiden kuin asiamiesten ja osapuoltenkin. Eturyhmien ristiriidat on aikanaan ratkaistu antamalla oikeudenkäyntiasiamiehen ammatin yleisnimitys yhdelle ammatinharjoittajaryhmälle. Ratkaisua voi kritisoida varsinkin nyt, kun me luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat muodostamme oman valvotun ja säännellyn asiamiesryhmän, jonka jäsenet mm. täyttävät kuluttajien suojaksi asetetut vaatimukset.

Lupajärjestelmä on uusi eikä luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia ole helppo löytää. Markkinaoikeuden edellyttämää käyttöä ei ole voinut olla pitkiä aikoja. Sen vuoksi olemme turvautuneet tavaramerkin rekisteröimiseen, mikä on vakiinnuttamisen vaihtoehto yksinoikeuden saamiseen.

Virallisen laissa mainitun ”luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja” -nimityksen sijaan on puhekieleen jäämässä nimike lupalakimies. Se on epäjohdonmukainen ja halventava ilmaisu. Lupalakimies ei löydy laeista eikä asetuksista. Laissa säädetty nimike on puolestaan epäkäytännöllisen pitkä. Auktorisoitu lakimies on riittävän lyhyt ja kertoo auktorisoinnista eli viranomaisen antamasta luvasta.

LAKIASIAINTOIMISTO JURIDISK BYRÅ
FINNLAW TIMO ANTTI RIISSANEN

LICENSED LEGAL COUNSEL REFERRED TO IN ACT 715/2011 MAY SERVE AS ATTORNEY OR COUNSEL AT COURTS

Oikeudellisten palveluiden markkinointi

Suomessa ei ole Asianajajapakkoa eikä Asianajajamonopolia, mikäli Asianajajalla tarkoitetaan yksinomaan Suomen Asianajajaliiton jäseneksi merkittyä henkilöä. Avustajaa on käytettävä Korkeimmassa oikeudessa. Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on siihen tehtävään pätevä.

Asianajajat ovat velvollisia noudattamaan kaikessa toiminnassaan hyvää **Asianajajatapaa**, mikä määritellään lähinnä Suomen Asianajajaliitossa. Liitto tukeutuu myös kansainvälisiin suosituksiin. Hyvästä Asianajajatavasta poikkeamisesta voidaan määrätä seuraamus. Asianajajat ovat valvonnan alaisia.

Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ovat velvollisia noudattamaan hyvää **asianajotapaa**. Valvonta kattaa sen ammattitoiminnan, mihin lupa on annettu. Hyvästä asianajotavasta poikkeamisesta voidaan määrätä seuraamus. Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ovat niin ikään valvonnan alaisia.

Hyvä Asianajajatapa ja hyvä asianajotapa eivät käsitä aivan samoja asioita. Molemmat tavat ovat kehityksen alaisia samoin kuin niiden välinen suhde. Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat eivät esimerkiksi ole velvollisia pitämään erillistä toimistoa toisin kuin Asianajajat. Monet toimiston pitämiseen liittyvät käytännöt sisältyvät hyvään Asianajajatapaan mutta eivät välttämättä hyvään asianajotapaan.

Asianajajaliitto on päättänyt antaa suosituksia muun muassa julkisuudesta ja markkinoinnista. Asianajajan markkinoinnin tulee muun muassa olla Asianajajan arvon mukaista. Asianajajia koskevien kansainvälisten suositusten mukaan mainonta ei ole Asianajajan arvon mukaista.

Seuraavassa on sitaatti Matti Ylöstalon kokoaman Asianajajan käsikirjan (1982) sivulta 145

**INTERNATIONAL
CODE OF ETHICS OF
THE LEGAL
PROFESSION**

Adopted by the General Meeting of the International Bar Association at Oslo on July 25th, 1956, and amended at Mexico City, July 29th, 1964.

**HYVÄÄ
ASIANAJAJATAPAA
KOSKEVAT
KANSAINVÄLISET
SÄÄNNÖT¹**

Hyväksytty International Bar Associationin kokouksessa Oslossa heinäkuun 25 päivänä 1956 ja muutettu Mexico Cityn kokouksessa heinäkuun 29 päivänä 1964.

8 §.

It is contrary to the dignity of a lawyer to resort to advertisement.

8 §.

Mainostaminen ei ole asianajajan arvon mukaista.

LAKIASIAINTOIMISTO JURIDISK BYRÅ
FINNLAW TIMO ANTTI RIISSANEN

LICENSED LEGAL COUNSEL REFERRED TO IN ACT 715/2011 MAY SERVE AS ATTORNEY OR COUNSEL AT COURTS

Tässä kohtaa on pysähdyttävä. Mainostaminen ei siis ole lainkaan Asianajajan arvolle sopivaa^{vi}.

Vuonna 1972 Asianajajaliiton liittokokouksen vahvistamissa tiedotusohjeissa esitetään muun muassa seuraavaa (Ylöstalo 1981 s. 138):

4 §.

Kaikenlainen välitön ja välillinen mainostaminen, palvelusten tarjoaminen ja muu ilmoittelu sekä siihen verrattava toiminta on näissä ohjeissa mainituin poikkeuksin asianajajalta kielletty.

5 §.

Asianajaja saa julkaista ilmoituksia harjoittamastaan asianajotoiminnasta oikeusalan julkaisuissa ja Suomessa ilmestyvissä sanomalehdissä sekä hake mistojen osoite- ja ammattiosastoissa.

Ilmoituksessa saadaan mainita vain ilmoittajan osoite, sähköosoite, puhelin ja telexnumerot, toimisto-aika, toimiston omistajain ja avustajain nimet sekä oikeustieteelliseen tukintoon taikka lakimiestoimintaan perustuvat arvot ynnä jäsenyys asianajajaliitossa. 4

Milloin ilmoitus julkaistaan ulkomaisessa aikakaus- tai sanomalehdessä tahi hakemistossa, on noudatettava asianomaisessa maassa asianajajan ilmoittelu- tai annettuja määräyksiä ja maan tapaa.

Lainopillisessa aikakausjulkaisussa sekä hakemistossa julkaistavissa ilmoituksissa asianajaja saa ilmoittaa palvelevansa asiakkaita myös muilla kuin kotimaan kielillä.

Kun Asianajajat eivät hyvän Asianajajattavan sitomina saisi markkinoida ammattitoimintaansa ja toimistojaan oikeastaan lainkaan – varsinkaan vertailua herättävällä tavalla, niin jokainen oikeudellisia palveluita tarjoava taho on Asianajajaliiton näkökulmasta kielletyllä tavalla sekoittamassa itseään Asianajajaliiton jäseniin tai tekemässä kiellettyä vertailua koko asianajajakuntaan. Tämä ei ole perusteltua.

Toukokuussa 1981 oli maassamme 441 asianajotoimistoa, joissa työskenteli yli 620 Asianajajaa. Asianajotoimistoissa työskenteli avustajina lisäksi joukko Suomen Asianajajaliittoon kuulumattomia pysyviä lakimiesavustajia. Vuonna 1980 toimi 153 oikeusaputoimistoa, joissa oli 197 oikeusavustajan virkaa (Ylöstalo 1982 s. 28). Nykyisin Asianajajia on noin kaksi tuhatta ja luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia noin 1 600, joista osa toimii asianajotoimistoissa. Julkisten oikeusaputoimistojen henkilöstöstä vuonna 2012 oli oikeusaputehtävissä 391 henkilötyövuotta. Oikeudellisten palveluiden saatavuus ja palveluntarjoajien rakenne on muuttunut melkoisesti 1980 luvulta nykyiseen.

Laadusta hiukan

Lupalakimiesjärjestelmän voimaan tullessa on luvan hakijoiden joukossa on ollut runsaasti henkilöitä, jotka ovat pitkään hoitaneet oikeudenkäyntiavustajan tehtäviä^{vii}.

Merkittävä osa asianajopalveluita ja oikeudellisia palveluita antavista tahoista on muita kuin Asianajajaliiton jäseniä. Elinkeinovapauteen kuuluu mahdollisuus markkinoida palveluitaan ja kilpailla asiakaskunnasta. Sitä ei tulisi keinotekoisin perustein estää. Asianajajilla on kymmenien vuosien etumatka paremmuden osoittamisessa ja kuluttajien vakuuttamisessa. Laatueroa ei ole ollut todennettavissa vielä Asianajajatutkimnon käyttöön ottamisen jälkeenkään (HE 82/2001 s. 65:).

Lupamenettelyn säätämällä ei tarkoitettu luoda uutta "lakimiesluokkaa". Tarkoituksena oli saada kaikki oikeudessa toimivat lakimiehet valvonnan alaisiksi. Siinä suhteessa jäsenemme ja heidän asiakkaansa ovat samassa tilanteessa kuin Asianajajat ja heidän asiakkaansa.

LAKIASIAINTOIMISTO JURIDISK BYRÅ
FINNLAW TIMO ANTTI RIISSANEN

LICENSED LEGAL COUNSEL REFERRED TO IN ACT 715/2011 MAY SERVE AS ATTORNEY OR COUNSEL AT COURTS

Lopuksi

Yhdistyksemme on tuomarin virkaa varten säädetty opinnäytteet suorittaneiden henkilöiden eli lakimiesten muodostama yhdistys. Oikeudenkäyntiavustajalautakunta on auktorisoinut jäsenemme toimimaan oikeudenkäyntiavustajina ja -asiamiehinä. Lain käännöksissä pätevyys on ilmaistu sanonnalla ”may serve as an attorney or counsel”^{viii}.

Asianajajaliitto on säädetty julkisoikeudelliseksi yhdistykseksi. Sillä ei ole tahdottu eikä voitu rajoittaa muiden lakimiesten yhdistymisvapautta. Kun muut asianajoa ammatikseen harjoittavat lakimiehet järjestäytyvät, muodostuu väistämättä jännite suhteessa Asianajajaliittoon. Tämä ei ole ainoa asiamiesten yhdistys, jonka Asianajajaliitto on tahtonut vaientaa^{ix}.

Yhdistyksemme nimi ja tavaramerkkimme eivät sisällä vertailua lainkaan. Yhdistyksemme jäseniltä vaaditaan säädöksissä enemmän kuin lakimiehiltä, jotka ovat suorittaneet ylemmän oikeudellisen loppututkinnon. Jäsenemme ovat valvonnan alaisia.

Asianajajat ovat laji itsessään – sui generis – eikä heitä voi sekoittaa luvan saaneisiin oikeudenkäyntiavustajiin saati yhdistyksemme jäseniin tai jäsentemme lakiasiaintoimistoihin.

Tavaramerkin ja yhdistyksemme nimen kumoamista koskevilla vaatimuksillaan Asianajajaliitto tahtoo rajoittaa yhdistymisvapautta sekä elinkeinovapautta ja estää yhdistyksemme jäseniltä oman ammattitoimintansa markkinoinnin ja siten ammatinharjoittamisen kokonaan. Harkintavalta on mielestämme tullut käytettyä väärin kun Asianajajaliiton vaatimukseen on suostuttu.

Markkinaoikeuden ratkaisu tulee kumota. Yhdistyksemme hakee lupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta asian käsittelyyn siellä ja saada valituksemme tutkituksi. Tuota muutoksenhakua hoitaa luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja Ari-Pekka Launne, jolla on asiantuntemusta ja huomattava työkokemus erityisesti tavaramerkkiprosesseista.

Asianajotoimistojen ja lakiasiaintoimistojen välillä ei ole voitu osoittaa laadullisia eroja kuluttajien näkökulmasta^x senkään jälkeen kun Asianajajaliitto ryhtyi edellyttämään asianajajatutkinnon suorittamista jäseniltään.

Yhdistyksemme nimestä ja tavaramerkistämme syntyvät mielikuvat eivät ole virheellisiä, eikä niiden rekisteröintiä tule kumota. Yhdistyksemme tulee sallia pitää nimensä.

Helsingissä 1.5.2018

Auktorisoidut Lakimiehet -Auktoriserade Jurister -Authorized Attorneys at Law ry
Asiamiehinään luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat

Timo Riissanen

Petteri Snell

- i Yliopistolaki (558/2009) ja sen voimaanpanolaki (559/2009), VnA yliopistoista (770/2009) A korkeakoulututkintojen järjestelmästä (464/1998) VnA yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista (794/2004) kootusti <http://minedu.fi/korkeakoulut-ja-tiede-lainsaadanto>
- ii ks. yllä
- iii ks. L 715/2011
- iv Jyrki Tala & Auri Pakarinen & Kaisa Kyttä 2009 Asianajajien valvonta yhteissäntelynä s. 101-102:
”...Aikaisemmin oikeusavustajana sai toimia myös maallikko. Vuonna 1997 hallituksen esityksessä ehdotettiin yksityisen oikeusavun antamisen rajoittamista vain asianajajien yksinoikeudeksi. Lakivaliokunta ei hyväksynyt esitystä, sillä asiasta ei valiokunnan mukaan käyty riittävää yhteiskunnallista keskustelua, eikä osoitettu puutteita vallitsevassa käytännössä. Lisäksi säännöksen sopivuutta suomalaiseen perinteeseen epäiltiin. Kilpailuvirasto arvioi lausunnossaan, että lakiasiaintoinimistot olisivat esityksen toteutuessa menettäneet 27 miljoonaa markkaa tuloistaan asianajajille. Lisäksi palveluiden hinnat olisivat nousseet, kun julkisen tuen saaminen olisi edellyttänyt Asianajajaliiton jäsenmaksun suorittamista. Kelpoisuusvaatimukset kiristettiin nykyiselleen vuoden 2002 oikeusapu-uudistuksen yhteydessä. **Nyt lainvalmisteluasiakirjoissa ei enää esitetty kelpoisuuden rajaamista vain asianajajille, sillä asianajajien ja muiden lakimiesten väliltä ei esitöiden mukaan voitu löytää todistettavaa laatueroa.** Toiseksi asianajajamonopolia pidettiin haitallisena vapaan kilpailun kannalta. Kolmanneksi sen todettiin kaventavan liikaa asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia. Neljänneksi perus- ja ihmisoikeussopimusten näkökulmasta pidettiin ongelmallisena, että varakkailla olisi suurempi valinnanvapaus oikeusavustajan suhteen.”
- v Matti Ylöstalo 1982 Asianajajan käsikirja III painos, SLY B 190, s 69 Asianajajalakia koskevan HE:n perusteluista 11 §:n kohdalta poimittu ”Kun sanat asianajotoimisto ja lakiasiaintoinimisto antavat aiheen olettaa, että niissä ammattia harjoittava henkilö on asianajaja, on puheena olevassa pykälässä sama rangaistusuhka ulotettu koskemaan henkilöä, joka olematta asianajaja käyttäisi toimistostaan mainittuja nimityksiä tai muutoin ilmaisisi ammattialansa siten, että hänen sen perusteella voitaisiin erheellisesti olettaa olevan yleisen asianajajayhdistyksen jäsen.”
- Matti Ylöstalo 1982 s. 71 Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä valiokunta pitää tarpeellisenä esityksessä tarkoitetun lainsäädännön aikaansaamista. Valiokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota siihen, että laki asianajajista saattaa voimaantullessaan eräiden lakimiesten osalta kohtuuttomasti vaikeuttaa heidän ansiomahdollisuuksiaan, jos heitä kielletään käyttämästä toiminnassaan lakiasiaintoinimistön nimitystä. Näin on varsinkin sellaisten lainopin kandidaatin tai sitä vastaavan aikaisemman yliopistollisen tutkinnon suorittaneiden ja asianajajayhdistyksen jäseniksi taikka eivät tätä muutoin halua. Tämän vuoksi ja kun lakiehdotuksessa omaksutun järjestelmän kannalta ei ole välttämätöntä lakiasiaintoinimistön nimityksen jättäminen vain yleisen asianajajayhdistyksen jäsenten käytettäväksi, on valiokunta katsonut aiheelliseksi tehdä asianajaja lain 11 §:ään tätä tarkoittavan muutoksen. Valiokunta on kuitenkin edellyttänyt, että lakiasiaintoinimistön nimitystä saattavat käyttää vain sellaiset oikeudenkäyntiasiamiehinä ja -avustajina toimivat henkilöt, jotka ovat suorittaneet lain 3 §:n2 kohdassa tarkoitetut oppinnyttest.
- vi Käsityksestä mainonnan sopimattomuudesta ei ole luovuttu vuoden 1988 suosituksissakaan vaikka kansallista joustomahdollisuutta onkin lisätty.
- vii Oikeusministeriön arviomuistio luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain muutostarpeista Liisa Ojala 28.2.2018 s 14
- viii Oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:stä oikeusministeriössä valmistettu käännös englanniksi
- ix Matti Ylöstalo 1982 s. 72: Oikeusministeriö on vuonna 1959 hylännyt Suomen Lakiasiamiesyhdistys - Finlands Sakförareförening -nimisen yhdistyksen yhdistysrekisteriin merkitsemistä koskevan hakemuksen mm. sillä perusteella, että yhdistyksen nimessä ja sääntöjen 2 §:ssä esiintyvää lakiasiamiehen ammattinimityksen käyttämistä, mikä saattaisi johtaa ulkopuolisen henkilön sellaiseen erheelliseen käsitykseen, että kysymyksessä olisi yksinomaan tuomarin virkaa varten säädetty oppinnyttest suorittaneiden henkilöiden eli lakimiesten muodostama yhdistys, oli pidettävä hyvän tavan vastaisena.
- x HE 82/2001 s. 65: ”Silloin, kun asianosainen ei itse kykene hoitamaan oikeudellista asiaansa vaan hän tarvitsee oikeusavustajaa, hänen etujensa asianmukainen varteenottaminen nykyaikaisessa rikos- ja riitaprosessissa edellyttää avustajalta oikeustieteellisen perustutkinnon suorittamista. Riita- ja rikosprosesseissa avustajina ja asiamiehinä eivät käytännössä toimikaan juuri muut kuin lakimiehet aivan yksinkertaisia asioita lukuunottamatta, joten kelpoisuusvaatimuksen mainittu kiristäminen ei aiheuttaisi suurta muutosta käytännön oikeuselämässä, vaikka se olisikin periaatteelliselta kannalta merkittävä. Tämän vuoksi oikeudenkäyntiasiamieheltä ja -avustajalta olisi

vaadittava oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittamista. Kuluttajansuojaan liittyvät näkökohdat puoltaisivat sinänsä sitä, että oikeusapupalveluja ja erityisesti julkisin varoin kustannettavia oikeusapupalveluja tarjoaisivat vain asianajajat erityisesti siitä syystä, että näiden valvonta on uskottavammin järjestetty kuin muiden asianajopalveluja tarjoavien lakimiesten. Valvonnan järjestäminen on jo olemassaolollaan omiaan edistämään valvonnan kohteena olevien palvelujen laatua. **Tästä periaatteellisesti tärkeästä lähtökohdasta huolimatta ei kuitenkaan esimerkiksi lakiasiaintoimistojen ja asianajotoimistojen tarjoamien palvelujen laadussa ole käytännössä voitu luotettavasti osoittaa olevan tosiasiallisia eroja.** Oikeuspalvelujen laadun vertaileminen tosin on vaikea tehtävä, eivätkä varsinkaan oikeusasioiden suhteen maallikot välttämättä osaa luotettavasti arvioida saamiensa oikeusapupalveluiden laatua. Tunnettu tosiasia joka tapauksessa on, että useilla asianajajaliittoon kuulumattomilla lakimiehillä, jotka eivät esimerkiksi päätoimensa vuoksi edes voi kuulua asianajajaliittoon, on oikeudellista erikoisasantuntemusta omaa erityisalaansa koskevissa oikeusasioissa. Kelpoisuuden rajoittaminen asianajajiin merkitsisi sitä, että suuri joukko sinänsä päteviä lakimiehiä, jotka eivät täyttäisi tätä muodollista vaatimusta, jäisi järjestelmän ulkopuolelle, ja edun saajan valintamahdollisuudet vastaavasti kaventuisivat. Seurauksena olisi, että avustajaa koskeva valinnanvapaus olisi suurempi sellaisilla, joilla on varaa kustantaa tarvitsemansa oikeusapu itse tai jonka oikeusturvavakuutus kattaa kustannukset. Näitä näkökohtia pidettiin Ruotsin nykyistä perusteltaessa siellä omaksuttua ratkaisua olla kiristämättä oikeusapulain nojalla määrättävien oikeusavustajien kelpoisuusvaatimuksia (Prop. 1996/97 s. 155 s). Myös suomalainen perinne ja oikeusapupalveluiden tarjoamiseen liittyvät kilpailu- ja työllisyysnäkökohdat puhuvat sen puolesta, että oikeudenkäyntiasiamiehenä ja avustajana oikeudenkäynnissä voisivat edelleenkin toimia muutkin lakimiehet kuin asianajajat.”